

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 27ης Ιουνίου 1984

για ενίσχυση την οποία σχεδιάζει να χορηγήσει η ολλανδική κυβέρνηση όσον αφορά ορισμένες επενδύσεις που πρόκειται να πραγματοποιήσει επιχείρηση πετρελαίου στο διύλιστήριό της στην Rotterdam-Europoort

(Το ολλανδικό κείμενο είναι το μόνο αυθεντικό)

(84/418/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους,

Εκτιμώντας ότι:

I

Ο νόμος των Κάτω Χωρών της 29ης Ιουνίου 1978 για την προώθηση και τον προσανατολισμό των επενδύσεων (Wet Investeringsrekening — WIR) ⁽¹⁾ θέσπισε, με το άρθρο 6, «συμπληρωματική πριμοδότηση μεγάλων προγραμμάτων». Αυτή η επιδότηση χορηγείται για την πραγματοποίηση προγραμμάτων επενδύσεως αξίας άνω των 30 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινιών και διαμορφούμενη ανάλογα με τον αριθμό των δημιουργούμενων θέσεων απασχολήσεως, μπορεί να ανέλθει στο 4 % της αξίας της σχετικής επενδύσεως.

Κατά την εξέταση του σχεδίου του ολλανδικού νόμου στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, η Επιτροπή τόνισε ότι η «συμπληρωματική πριμοδότηση μεγάλων προγραμμάτων» συνιστά καθεστώς γενικών ενισχύσεων γιατί δεν αποσκοπεί σε συγκεκριμένο τομέα ή περιφέρεια. Δεδομένου ότι το καθεστώς αυτό εφαρμόζεται σε όλες τις επενδύσεις χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ επιχειρήσεων, περιφερειών ή τομέων, δεν υπάγεται στις εξαιρέσεις τις οποίες προβλέπει το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχεία α) ή γ) της συνθήκης ΕΟΚ. Ελλείψει τέτοιων εξειδικεύσεων, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσει τις επιπτώσεις του υπό μελέτη καθεστώτος επί των ενδοκοινοτικών συναλλαγών και επί του ανταγωνισμού και, κατά συνέπεια, το κατά πόσο συμβιβάζεται το καθεστώς αυτό με την κοινή αγορά.

Όταν πρόκειται περί αυτού του τύπου καθεστώτος γενικών ενισχύσεων, η Επιτροπή εγκρίνει συνήθως τις ενισχύσεις αυτές εφόσον πληρούνται μια από τις δύο ακόλουθες προϋποθέσεις: το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή είτε για κάποιο περιφε-

ρειακό πρόγραμμα, είτε, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, για σημαντικές εξατομικευμένες περιπτώσεις.

Με βάση τα ανωτέρω και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ η Επιτροπή ζήτησε να της γνωστοποιηθούν εκ των προτέρων και εγκαίρως οι περιπτώσεις εξατομικευμένης χορηγήσεως της «συμπληρωματικής πριμοδοτήσεως μεγάλων προγραμμάτων».

Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών με τις αρχές των Κάτω Χωρών, η Επιτροπή επεσήμανε ότι θα προέβαινε σε εκτίμηση κάθε μιας από τις περιπτώσεις αυτές, με γνώμονα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της και με βάση τις αρχές που θεσπίζονται από τα άρθρα 92 και επόμενα ή τους κανόνες που διαμορφώθηκαν κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών δεν θα έπρεπε να συμπεράνει ότι η Επιτροπή εξέφρασε οποιαδήποτε ευνοϊκή γνώμη όσον αφορά το καθεστώς «συμπληρωματικής πριμοδοτήσεως μεγάλων προγραμμάτων» επειδή ζητούσε αυτήν την προηγούμενη συστηματική γνωστοποίηση.

Η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών ικανοποίησε το αίτημα της Επιτροπής, και συμπεριέλαβε την εν λόγω διαδικασία προηγούμενης γνωστοποίησης στο άρθρο 6 παράγραφος 7 και το άρθρο 7 παράγραφος 3 του κεφαλαίου V του προαναφερόμενου ολλανδικού νόμου της 29ης Ιουνίου 1978.

II

Σύμφωνα με την διαδικασία αυτή, η ολλανδική κυβέρνηση πληροφόρησε την Επιτροπή με τέλος της 24ης Αυγούστου 1983 ότι σκοπεύει να χορηγήσει την ενίσχυση που προβλέπεται στο ανωτέρω πρόγραμμα ενισχύσεων σε επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε διύλιστήριο της περιοχής Rotterdam-Europoort: Το πρόγραμμα ενισχύσεων προβλέπει την εγκατάσταση «καταλυτικής πυρόλυσης». Η εγκατάσταση αυτή έχει σχεδιαστεί για μετατροπή των βαρέων πετρελαίων σε ελαφρά προϊόντα. Η νέα εγκατάσταση δεν θα αυξήσει την ολική παραγωγική ικανότητα του διύλιστηρίου αλλά θα στρέψει εν μέρει την παραγωγή από βαρέα προϊόντα σε ελαφρότερα. Το συνολικό κόστος της επενδύσεως υπολογίζεται ότι ανέρχεται σε 1 010 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια. Η προτεινόμενη πριμοδότηση GPT ανέρχεται σε 3 780 000 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια. Η πραγματοποίηση του σχεδίου θα συνεπαγόταν δημιουργία 137 θέσεων εργασίας περίπου.

⁽¹⁾ Staatsblad 1978, αριθ. 368.

III

Με σειρά ανακοινώσεων προς το Συμβούλιο κατά τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή επεσήμανε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η βιομηχανία διύλισης πετρελαίου στην Κοινότητα εξ αιτίας της κρίσης του πετρελαίου. Οι δυσκολίες είναι, εν συντομία, οι εξής: η συνολική ζήτηση των προϊόντων διύλισης, τόσο των βαρέων (βαρύ μαζούτ κλπ.) όσο και των ελαφρών κλασμάτων (πετρελαίου κλπ.), μειώθηκε αλλά η ζήτηση βαρέων προϊόντων μειώθηκε περισσότερο από αυτήν των ελαφρών κλασμάτων. Ταυτόχρονα με την μείωση της παραγωγικής ικανότητας, η βιομηχανία αναγκάστηκε να επενδύσει σε εγκαταστάσεις προκειμένου να αυξήσει την σχετική παραγωγή ελαφρών προϊόντων. Ωστόσο, η διαφορά τιμής μεταξύ των ελαφρών προϊόντων διύλισης και των καταλοίπων μαζούτ αποτέλεσε, τα τελευταία χρόνια, κίνητρο για τις εταιρίες για να πραγματοποιούν τις αναγκαίες επενδύσεις.

Κατά τα τελευταία χρόνια γνωστοποιήθηκαν στην Επιτροπή αρκετές προτάσεις παροχής ενισχύσεων για τους ίδιους και συγγενείς σκοπούς. Οι προτάσεις αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο αρνητικών αποφάσεων⁽¹⁾ ιδίως λόγω της κατάστασης που επικρατεί στον τομέα διύλισης πετρελαίου, επειδή οι ενισχύσεις αυτές θεωρήθηκαν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Η ενίσχυση που προτάθηκε αρχικά από την ολλανδική κυβέρνηση είναι δυνατό να επηρεάσει το διακοινοτικό εμπόριο και να νοθεύσει ή να απειλήσει με νόθευση τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ ευνοώντας την εν λόγω επιχείρηση ή την παραγωγή των προϊόντων.

Στις 6 Οκτωβρίου 1983, η Επιτροπή κίνησε την διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΟΚ όσον αφορά την ολλανδική πρόταση.

IV

Σε απάντηση των παρατηρήσεων της Επιτροπής κατά την έναρξη της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 2, οι ολλανδικές αρχές δεν έθεσαν υπό αμφισβήτηση την ανάλυση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία, ενόψει της καταστάσεως που επικρατεί στον τομέα της διύλισης, των αποφάσεων της Επιτροπής σε ανάλογες περιπτώσεις κατά το παρελθόν και της οικονομικής δυνατότητας της εν λόγω εταιρίας, υπήρχε αντιστάθμισμα, από κοινοτικής πλευράς, στην προτεινόμενη ενίσχυση που επιτρέπει στην Επιτροπή να διαπιστώσει ότι η εν λόγω ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 92 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ.

Ωστόσο, οι ολλανδικές αρχές υποστήριξαν ότι η εγκατάσταση καταλυτικής πυρόλυσης θα είχε σαν αποτέλεσμα την πραγματοποίηση άλλων επενδύσεων στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις του εν λόγω διύλιστηρίου που θα συνεπάγονταν βελτίωση του ελέγχου του περιβάλλοντος, ιδίως στον τομέα της μόλυνσης του νερού που προκαλεί-

ται από τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις διύλισης. Το κόστος της επένδυσης αυτής υπολογίζεται ότι ανήλθε σε 11,3 εκατομμύρια ολλανδικά φιορίνια. Συνεπώς οι ολλανδικές αρχές πρότειναν την χορήγηση πριμοδότησης GPT ύψους 1,7 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων για τις επενδύσεις αυτές και δικαιολόγησαν την ένταση της ενίσχυσης, που ανερχόταν σε 15 %, επικαλούμενες ότι αυτό ήταν το επίπεδο που επιτρέπεται κανονικά για τις ενισχύσεις τις σχετικές με το περιβάλλον και που εντάσσεται στο κοινοτικό πλαίσιο για τις ενισχύσεις αυτού του είδους.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η πρόταση αυτή δεν πληροί τις βασικές νομικές και οικονομικές προϋποθέσεις προς χορήγηση των επιδομάτων GPT, δηλαδή το μέγεθος της ενισχυόμενης επένδυσης είναι μικρότερο του ορίου των 30 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινίων, δεν συνεπάγεται την δημιουργία θέσεων εργασίας, και η ένταση της ενίσχυσης, 15 % έναντι 4 % σύμφωνα με το σύστημα GPT, σημαίνει ότι η πρόταση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ευθυγραμμίζεται με την απόφαση της Επιτροπής της 21ης Απριλίου 1978 σχετικά με το GPT/WIR. Η ολλανδική κυβέρνηση δεν παρουσίασε αποδείξεις για το ότι οι σχετικές με το περιβάλλον επενδύσεις είναι απαραίτητες σαν αποτέλεσμα της επιβολής νέων κανόνων στην Ολλανδία που επιβάλλουν νέες υποχρεώσεις στις επιχειρήσεις. Οι υποχρεώσεις αυτές αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για να επωφελούνται οι επιχειρήσεις από την πολιτική στα πλαίσια των ενισχύσεων για το περιβάλλον. Το σχέδιο φαίνεται ότι πηγάζει από την επιθυμία να λάβει η εν λόγω επιχείρηση έστω και μικρό μέρος της επιχορήγησης GPT. Αποτέλεσμα είναι η ενίσχυση της οικονομικής θέσης της επιχείρησης χωρίς να παρέχεται συγκεκριμένο κοινοτικό αντιστάθμισμα.

Επιπλέον επειδή η Επιτροπή ήγειρε αρχικά αντιρρήσεις ως προς την πρόταση παροχής ενίσχυσης, δεν μπορεί να δεχτεί ότι πρέπει να εξεταστεί μια νέα και τελείως διαφορετική πρόταση, με διαφορετικούς στόχους, ασυμβίβαστη, από οικονομικής και κοινωνικής πλευράς, με την βάση της αρχικής πρότασης, χωρίς να έχει αποσυρθεί επίσημα η αρχική πρόταση ή χωρίς να έχει καταστεί αυτή αντικείμενο αρνητικής απόφασης εκ μέρους της Επιτροπής. Εάν η αρχική πρόταση είχε αποσυρθεί ή αποτελούσε αντικείμενο αρνητικής απόφασης, θα μπορούσε να εξεταστεί μια πρόταση ενίσχυσης βασισμένη, από οικονομική και νομική άποψη, σε εκτιμήσεις σχετικές με το περιβάλλον.

Στα πλαίσια της διαδικασίας, η βελγική δανική και γαλλική κυβέρνηση υπέβαλαν παρατηρήσεις στην Επιτροπή, με τις οποίες υποστήριζαν την μη παροχή της αρχικά προταθείσας ενίσχυσης.

V

Σύμφωνα με την συνθήκη, η ενίσχυση που πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Οι εξαιρέσεις από το ασυμβίβαστο αυτό που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, καθορίζουν τους στόχους που τίθενται με γνώμονα το κοινοτικό συμφέρον και όχι το συμφέρον

(1) ΕΕ αριθ. L 343 της 18. 12. 1980, σ. 38,
ΕΕ αριθ. L 361 της 16. 12. 1981, σ. 24,
ΕΕ αριθ. L 350 της 10. 12. 1982, σ. 36.

του δικαιούχου. Οι εξαιρέσεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται στενά κατά την εξέταση τόσο των περιφερειακών όσο και τομεακών προγραμμάτων ενισχύσεων καθώς και των εξατομικευμένων περιπτώσεων εφαρμογής γενικών συστημάτων ενισχύσεων. Ειδικότερα, μπορούν να γίνουν δεκτές μόνο στην περίπτωση που η Επιτροπή διαπιστώνει ότι αυτό θα συντελέσει στην επίτευξη των στόχων που περιλαμβάνονται στις εξαιρέσεις, τους οποίους οι δικαιούχες εταιρίες δεν θα μπορούσαν να εκπληρώσουν μόνο με τις δικές τους ενέργειες υπό κανονικές συνθήκες αγοράς.

Παραχώρηση της εξαίρεσης στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει αντισταθμιστική αιτιολογία θα ισοδυναμούσε με αποδοχή του επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και της νόθευσης του ανταγωνισμού χωρίς αντάλλαγμα για το κοινοτικό συμφέρον, ενώ ταυτόχρονα τα κράτη μέλη θα αποδέχονταν την εκ μέρους άλλων κρατών μελών απόλαυση αδικαιολόγητων πλεονεκτημάτων.

Όταν, κατά την εξέταση των εξατομικευμένων περιπτώσεων εφαρμογής των γενικών συστημάτων ενισχύσεων, η Επιτροπή εφαρμόζει τις αρχές που αναφέρονται ανωτέρω πρέπει να θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος δικαιούχος προβάλλει αντισταθμιστική αιτιολογία, που συνίσταται στο ότι η χορήγηση ενίσχυσης απαιτείται για την προώθηση της εκπλήρωσης ενός από τους στόχους που περιλαμβάνονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3. Όταν δεν υπάρχουν τέτοιες αποδείξεις και ιδίως στην περίπτωση που η ενισχυόμενη επένδυση θα πραγματοποιούνταν και ελλείψει της ενίσχυσης, είναι φανερό ότι η ενίσχυση δεν συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στις εξαιρέσεις αλλά συντελεί στην αύξηση της οικονομικής ισχύος της εν λόγω επιχείρησης.

Στην προκείμενη περίπτωση, δεν προβάλλεται τέτοια αντισταθμιστική αιτιολογία εκ μέρους της δικαιούχου επιχείρησης.

Η ολλανδική κυβέρνηση δεν μπόρεσε να παράσχει ούτε η Επιτροπή να δρει, αποδείξεις που να πιστοποιούν ότι η προτεινόμενη ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις που δικαιολογούν τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ.

Όσον αφορά τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) σχετικά με τις ενισχύσεις που προορίζονται να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων περιοχών, η περιοχή Rotterdam-Europort συνεχίζει να δρίζεται σε καλύτερη κατάσταση, από άποψη κοινωνική και οικονομική, από τις άλλες περιοχές της Ολλανδίας· συνεπώς, δεν μπορεί να χορηγηθεί η εν λόγω ενίσχυση με την αιτιολογία ότι θα προωθήσει την ανάπτυξη της περιοχής αυτής, ιδιαίτερα στην προκείμενη περίπτωση όπου η ενίσχυση δεν προοριζόταν για εκπλήρωση του στόχου αυτού.

Όσον αφορά τις εξαιρέσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο β) εφόσον η αγορά για παραγωγή ελαφρών προϊόντων διύλισης δεν παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας που παρουσιάζει τα υπόλοιπα τμήμα του τομέα διύλισης, η επένδυση αυτή θα είχε οπωσδήποτε πραγματοποιηθεί από τις κανονικές δυνάμεις της αγοράς. Η εν λόγω επένδυση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προωθεί σχέδια κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή αίρει σοβαρή διαταραχή της οικονομίας κράτους μέλους έτσι ώστε να δικαιούται εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχεία β) από τις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 1, σχετικά με το ασυμβίβαστο των ενισχύσεων. Τελικά, όσον αφορά την απαλλαγή που περιλαμβάνεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχεία γ) της συνθήκης ΕΟΚ, σχετικά με τις «ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων», η εξέταση της ενισχυόμενης επένδυσης στα διυλιστήρια που πρόκειται να λάβει η ενίσχυση δείχνει ότι η επένδυση μπορεί να πραγματοποιηθεί από την επιχείρηση με τους πόρους που διαθέτει η ίδια. Συνάγεται λοιπόν από το γεγονός αυτό και από τη γενική κατάσταση της βιομηχανίας διύλισης ελαφρών προϊόντων, ότι η ενίσχυση δεν είναι απαραίτητη για την προώθηση της εν λόγω οικονομικής δραστηριότητας.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, το σχέδιο ενίσχυσης της ολλανδικής κυβέρνησης δεν πληροί τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για να δικαιολογηθεί μια από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι Κάτω Χώρες δεν μπορούν να εκτελέσουν το σχέδιο που κοινοποίησαν στην Επιτροπή στις 24 Αυγούστου 1983, για τη χορήγηση ενίσχυσης σε ορισμένες επενδύσεις που πρόκειται να πραγματοποιηθούν σε διυλιστήριο της Rotterdam-Europort σύμφωνα με τις διατάξεις GPT του συστήματος «WIR».

Άρθρο 2

Οι Κάτω Χώρες ενημερώνουν την Επιτροπή, μέσα σε προθεσμία 2 μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα τα οποία λαμβάνουν προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση αυτή.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών.

Βρυξέλλες, 27 Ιουνίου 1984.

Για την Επιτροπή

Frans ANDRIESEN

Μέλος της Επιτροπής